

KIESRAAD

ref CW

dep 6/10/93
(by kiesraad
stukken)

Aan

Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken
Postbus 20011
2500 EA 's GRAVENHAGE

Bijlagen	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
geen		KR93/U129	13 oktober 1993
Inlichtingen bij		Doorkiesnummer	

Onderwerp
advies over machtiging
benoemingshandelingen

In zijn hoedanigheid van centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer ontvangt de Kiesraad soms van in Nederland woonachtige kandidaten, de mededeling dat zij een met name genoemde derde machtigen om voor hen benoemingshandelingen te verrichten. Reden voor het verlenen van dergelijke machtigingen is in het algemeen dat aldus op administratief eenvoudige wijze uitvoering kan worden gegeven aan partijregelingen over de volgorde waarin kandidaten voor vervulling van een vacature in aanmerking komen. Indien degene die volgens hoofdstuk W van de Kieswet voor benoeming in aanmerking komt volgens de partijregeling (nog) niet voor vervulling van een vacature aan de beurt is, kan de gemachtigde namens deze kandidaat mededelen dat hij niet voor benoeming in aanmerking wil komen. De voorzitter van het centraal stembureau kan aldus direct de kandidaat benoemen die de benoeming ook daadwerkelijk zal aanvaarden en behoeft niet eerst één of meer kandidaten te benoemen, die, gelet op de partijregeling, voor de benoeming zullen bedanken. Behoeft aan partijregelingen over de volgorde waarin kandidaten voor de vervulling van een vacature in aanmerking komen, bestaat in het algemeen alleen in de gevallen waarbij het kiesgebied in kieskringen is ingedeeld. Bij verkiezingen waarbij het kiesgebied niet in kieskringen is onderverdeeld - de gemeenteraadsverkiezingen en de statenverkiezingen in enkele provincies - dient de partij immers te volstaan met de inlevering van één kandidatenlijst. De door de partij gewenste volgorde bij de vervulling van vacatures is dan eenvoudig gelijk aan de volgorde van de lijst.

Anders dan voor niet in Nederland woonachtige kandidaten zijn omtrent machtiging van derden voor het verrichten van benoemingshandelingen, geen regels gesteld. Uit het ontbreken van dergelijke regels wordt echter niet afgeleid dat het in Nederland woonachtige kandidaten verboden is om een derde tot het verrichten van benoemingshandelingen te machtigen. Bij de behandeling van de nieuwe Kieswet is van de zijde van de fractie van D66 een zodanig verbod voorgesteld (Kamerstukken II,

1987/88, 20 264, nr. 7, blz. 51 en 52). U heeft daarop geantwoord dat u voor een dergelijk verbod niet voelt, omdat dit aan het effect van partijregelingen over de volgorde waarin kandidaten voor vervulling van een vacature in aanmerking komen geen afbreuk zou doen. De toepassing van deze regelingen zou alleen administratief bewerkelijk worden en het vervullen van vacatures zou langer duren. (Kamerstukken II, 1988/89, 20 264, nr. 8, blz. 80).

De Kiesraad gaat er dan ook vanuit dat de machtiging van derden door kandidaten voor het verrichten van benoemingshandelingen, rechtsgeldig is. De Raad ziet geen reden om aan de praktijk een einde te maken, door het opnemen van een verbod in de Kieswet. Uw hierboven vermelde standpunt onderschrijft de Raad.

Het ontbreken van een nadere regeling van het machtigen van derden door in Nederland woonachtige kandidaten brengt echter enige onduidelijkheden voor het centraal stembureau met zich. De Raad wijst daarbij op het volgende:

- niet duidelijk is hoe gehandeld dient te worden als zowel de gemachtigde als de volmachtgever een benoemingshandeling verricht (moet daaruit bijvoorbeeld worden afgeleid dat de volmachtgever zijn machtiging intrekt?);

- niet steeds is duidelijk op welke benoemingshandelingen de machtiging precies ziet (in aanmerking komen de handelingen bedoeld in de artikelen V 2, eerste, vierde en vijfde lid en V 3, eerste en tweede lid, van de Kieswet).

Voorts is mogelijk voor de kandidaat die een derde machtigt, niet duidelijk dat de machtiging herroepbaar is. De tekst van de door politieke groeperingen gebruikte machtigingen spreekt namelijk soms wel van een onherroepelijke machtiging. Omdat verkiezingsafspraken niet bindend zijn (HR 26 maart 1971, AB 1971, nr. 135; KB 5 oktober 1979, AB 1980, nr. 21; AR 1982, NJ 1983, nr. 41) moet er echter van worden uitgegaan dat steeds op een machtiging kan worden teruggekomen.

Gelet op de geaccepteerde praktijk van het machtigen van derden voor het verrichten van benoemingshandelingen, adviseert de Raad ter voorkoming van onduidelijkheden in de Kieswet de machtiging door in Nederland wonende kandidaten te reguleren. Aangesloten kan worden bij artikel H 10 van de Kieswet, dat een regeling voor het aanwijzen van een gemachtigde voor het verrichten van benoemingshandelingen door een niet in Nederland woonachtig kandidaat bevat. In dit artikel is geregeld dat te allen tijde op een machtiging kan worden teruggekomen, op welke benoemingshandelingen de machtiging betrekking heeft en dat - zolang de machtiging niet is ingetrokken - de gemachtigde met uitsluiting van de volmachtgever de benoemingshandelingen kan verrichten. Tevens is bepaald hoe de gemachtigde wordt vermeld en dat een kandidaat slechts één gemachtigde kan aanwijzen, ook als hij op meer dan één kandidatenlijst voorkomt. Het verdient aanbeveling een soortgelijke regeling voor in Nederland wonende kandidaten te treffen. Een zodanige regeling neemt de bestaande onduidelijkheden voor het centraal stembureau weg en schept tevens voor de kandidaat duidelijkheid over de herroepbaarheid doordat nadrukkelijk is bepaald dat hij altijd op de machtiging kan terugkomen. In afwijking van de regeling voor kandidaten die woonachtig zijn in het buitenland, dient voor in Nederland woonachtige kandidaten tot uitdrukking te worden gebracht dat het aanwijzen van een gemachtigde facultatief is. Omdat, zoals hiervoor is aangegeven, alleen behoefte aan machtigingen zal bestaan bij verkiezingen waarbij het kiesgebied is

onderverdeeld in kieskringen, bestaat er geen bezwaar tegen om de regeling te beperken tot deze verkiezingen. Voordeel hiervan is dat de centrale stembureaus voor verkiezingen waarbij het kiesgebied niet is onderverdeeld in kieskringen niet nodeloos geconfronteerd worden met machtigingen. Tevens is het voor de in Nederland woonachtige kandidaat niet nodig de machtiging betrekking te laten hebben op de handelingen bedoeld in artikel V 3, eerste en tweede lid, van de Kieswet (overlegging van verklaring vermeldende openbare betrekkingen resp. van uittreksel uit het persoonsregister).

Voorgesteld wordt artikel H 10 van de Kieswet te wijzigingen als volgt:

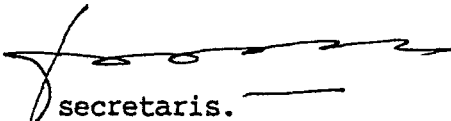
1. Het tweede lid wordt vernummerd tot derde lid.
2. Ingevoegd wordt een nieuw tweede lid dat luidt:
  2. De in Nederland wonende kandidaat kan in geval van een verkiezing voor de leden van de Tweede Kamer en van provinciale staten van een provincie die uit meer dan één kieskring bestaat, bij de verklaring van instemming tevens een in Nederland wonende gemachtigde aanwijzen met vermelding van diens naam, voorletters, woonplaats en adres. Indien de kandidaat voorkomt op meer dan één lijst, wordt in iedere verklaring dezelfde gemachtigde aangewezen. Deze gemachtigde is met uitsluiting van de kandidaat bevoegd tot de handelingen, bedoeld in de artikelen V 2, eerste, vierde en vijfde lid.
3. In het derde lid wordt na "overeenkomstig het eerste" ingevoegd: of tweede.

De Raad wijst er nadrukkelijk op dat de voorgestelde regeling uiteraard niet afdoet aan het feit dat verkiezingsafspraken juridisch niet bindend zijn. Ten slotte merkt de Raad op dat voor hem uitgangspunt is dat politieke groeperingen geen gebruik van machtigingen behoren te maken met als doel om te voorkomen dat met voorkeurstemmen gekozen kandidaten daadwerkelijk zitting nemen in het vertegenwoordigend orgaan. Een politieke groepering dient met andere woorden een uitspraak van de kiezers te respecteren.

De Kiesraad,

voorzitter,

secretaris.

Dijk/2312